

На основу члана 22. тачка 3), члана 33. и члана 196. став 5. Закона о радијационој и нуклеарној сигурности и безбедности („Службени гласник РС”, бр. 95/18 и 10/19) и члана 15. тачка 4) Статута Директората за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије („Службени гласник РС”, број 9/19),

Одбор Директората за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије на седници одржаној 26. децембра 2019. године, донео је

## **ПРАВИЛНИК**

### **о условима за категоризацију радијационих делатности**

"Службени гласник РС", бр. 94 од 27. децембра 2019. 133 од 31. децембра 2021, 30 од 4. марта 2022.

#### **Предмет**

Члан 1.

Овим правилником ближе се прописују услови за категоризацију радијационих делатности.

Услови за категоризацију радијационих делатности из става 1. овог члана утврђени су према критеријумима за процену ризика и односе се на утицај радијационе делатности на здравље изложених радника и појединаца, становништва и животну средину као и на врсту делатности.

#### **Критеријуми за процену ризика**

Члан 2.

Критеријуми за процену ризика радијационе делатности су нарочито:

- 1) подаци о изворима зрачења и просторијама у којима се користе, као и начин управљања изворима;
- 2) доступна дозиметријска мерења и подаци о излагању;
- 3) изложеност радника, становништва и животне средине;
- 4) ниво медицинског излагања (за радијационе делатности у медицини);
- 5) сложеност делатности;
- 6) технички захтеви који се односе на изворе зрачења и пратећу опрему;
- 7) мере за заштиту изложених радника, становништва и животне средине;
- 8) путеви излагања као последица обављања делатности при редовном раду и одступању од редовног рада;
- 9) испуштање ефлуената;
- 10) настајање радиоактивног отпада;
- 11) евидентирани ванредни догађаји и радиолошке ванредне ситуације;
- 12) процена излагања у нормалним условима и у случају ванредног догађаја;
- 13) мере физичко-техничке заштите и друге мере безбедности извора зрачења;
- 14) транспорт извора зрачења;

15) искуства у обављању радијационе делатности.

Директорат примењује критеријуме за процену ризика радијационих делатности у зависности од врсте делатности за коју је Директорату поднет захтев за издавање одобрења.

### **Категорије радијационих делатности**

#### **Члан 3.**

Радијационе делатности се категоришу на основу критеријума из члана 2. овог правилника као радијационе делатности ниског ризика, радијационе делатности умереног ризика и радијационе делатности високог ризика.

Списак радијационих делатности из става 1. овог члана са категоријама, одобрених до дана ступања на снагу овог правилника, дат је у Табели 1. у Прилогу 1. овог правилника и чини његов саставни део.

Директорат може, у случајевима када то захтевају мере радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности, оправдану радијациону делатност сврстати у категорију вишег радијационог ризика у односу на категорију ризика из Табеле 1. из Прилога 1. овог правилника, о чему доноси решење.

За оправдане радијационе делатности које нису наведене у Табели 1. у Прилогу 1. овог правилника Директорат ће на захтев правног лица или предузетника извршити категоризацију делатности на основу критеријума за процену ризика, из члана 2. овог правилника и о томе донети решење.

### **Прелазне и завршне одредбе**

#### **Члан 4.**

Даном ступања на снагу овог правилника ставља се ван снаге Информација о категоризацији делатности од 22. марта 2019. године.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Председница Одбора,

**Маја Гојковић, с.р.**

НАПОМЕНА ИЗДАВАЧА: Одлуком о изменама и допунама Правилника о условима за категоризацију радијационих делатности ("Службени гласник РС", број 30/2022) Табела 1 замењена је новом табелом (види тачку 1. Одлуке - 30/2022-111).

**ТАБЕЛА 1. Категоризација радијационих делатности**

ОБЛАСТ ПРИМЕНЕ	РАДИЈАЦИОНА ДЕЛАТНОСТ		КАТЕГОРИЈА
			Ризик
<b>МЕДИЦИНА</b>			
1. Дијагностика у медицини	Коришћење рендген апарата	за снимање и/или просветљавање	Умерен
		за мамографију	Умерен
		за компјутеризовану томографију	Висок
		за остеодензитометрију	Низак
	Коришћење рендген апарата за испитивање <i>in vitro</i> узорака ткива		Низак
	Коришћење отворених извора у радиоимунолошкој лабораторији		Низак
	Коришћење отворених извора у нуклеарној медицини		Висок
2. Терапија у медицини	Коришћење рендген апарата	ортоволтажни рендген апарати	Висок
	Коришћење линеарних акцелератора		Висок
	Коришћење затворених извора	Co-60	Висок
		Средњедозна брахитерапија (MDR)	Висок
		Високодозна брахитерапија (HDR)	Висок
Коришћење отворених извора у нуклеарној медицини		Висок	
3. Интервентне процедуре у медицини	Коришћење рендген апарата		Висок
4. Озрачивање крвних узорака	Коришћење затворених извора		Висок

<b>СТОМАТОЛОГИЈА</b>			
5. Дијагностика у стоматологији	Коришћење рендген апарата	за интраорално снимање	<b>Низак</b>
		за ортопантомографска снимања	<b>Низак</b>
		за ортопантомографска и <i>СВСТ</i> снимања	<b>Умерен</b>
<b>ВЕТЕРИНАРСКА МЕДИЦИНА</b>			
6. Дијагностика у ветеринарској медицини	Коришћење рендген апарата	за снимање и просветљавање	<b>Низак</b>
<b>ПРИВРЕДА</b>			
7. Анализа садржаја материјала и предмета	Коришћење рендген апарата и то: <i>XRF, EDXRF, XRD</i>		<b>Низак</b>
	Коришћење затворених радиоактивних извора		У складу са Табелом 2.
8. Индустриска радиографија	Коришћење рендген апарата		<b>Висок</b>
	Коришћење затворених радиоактивних извора		<b>Висок</b>
9. Контрола квалитета, производа и процеса (одређивање дебљине, влаге, нивоа, густине, елиминација статичког електрицитета и др.)	Коришћење рендген апарата		<b>Низак</b>
	Коришћење затворених радиоактивних извора		У складу са Табелом 2.
10. Производња извора зрачења	Производња електричних уређаја који производе јонизујуће зрачење		<b>Умерен</b>
	Производња радиофармацеутика		<b>Висок</b>
	Производња, препакивање и рециклирање затворених извора зрачења	Кат. IV и V	<b>Умерен</b>
		Кат. I, II и III	<b>Висок</b>
11. Рад са изворима зрачења	Монтирање и демонтажа затворених извора	Кат. IV и V	<b>Умерен</b>
		Кат. I, II и III	<b>Висок</b>

	зрачења у уређајима са изворима зрачења		
	Уклањање радиоактивних громобрана		<b>Умерен</b>
12. Рад у бушотинама	Коришћење неутронског генератора		<b>Висок</b>
	Коришћење затворених радиоактивних извора		У складу са Табелом 2.
13. Стерилизација и конзервирање намирница и предмета опште употребе, медицинског прибора, фармацеутских сировина и готових производа	Коришћење затворених радиоактивних извора		У складу са Табелом 2.
14. Сервисирање и поправљање уређаја са изворима зрачења	Сервисирање и поправљање генератора зрачења		<b>Умерен</b>
	Сервисирање и поправљање уређаја у којима су уграђени затворени извори		У складу са Табелом 2.
15. Обрада материјала и производа	Коришћење електронског снопа добијеног помоћу акцелератора		<b>Висок</b>
<b>ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКА И ИСТРАЖИВАЊЕ</b>			
16. Научно-истраживачки рад	Коришћење рендген апарата и то: <i>XRF, EDXRF, XRD</i>		<b>Низак</b>
	Коришћење затворених радиоактивних извора		У складу са Табелом 2.
	Коришћење отворених извора зрачења		У складу са Табелом 2.
	Коришћење извора јона/електрона		<b>Низак</b>
17. Образовање	Коришћење рендген апарата		У складу са делатношћу за коју се врши образовање
	Коришћење затворених радиоактивних извора		У складу са Табелом 2.
	Коришћење отворених извора зрачења		У складу са Табелом 2.

<b>ПРОМЕТ И ТРАНСПОРТ</b>			
18. Промет	Генератори зрачења	са складиштењем	<b>Низак</b>
		без складиштења	<b>Низак</b>
	Радиоактивни извори без складиштења		<b>Низак</b>
	Радиоактивни извори са складиштењем	Кат. III, IV, V	<b>Умерен</b>
		Кат. I и II	<b>Висок</b>
19. Транспорт опасне робе класе 7 <i>ADR/RID/ADN</i> (радиоактивне материје)	са транспортним контејнером типа А UN2915, UN3327, UN3332, UN3333		<b>Низак</b>
	LSA UN3324, LSA UN3325		<b>Низак</b>
	SCO UN3326		<b>Низак</b>
	UN2913		<b>Низак</b>
	<i>HASS</i> и фисиони материјал у паковањима UN2916, UN3328, UN2917, UN3329, UN3323, UN3330,		<b>Висок</b>
	уз испуњење посебних услова у паковањима UN2919, UN3331; UF6 у паковањима UN2977, UN2978 и UN3507		<b>Висок</b>
<b>ОСТАЛО</b>			
20. Калибрација и провера инструмената и уређаја	Коришћење рендген апарата		<b>Умерен</b>
	Коришћење затворених радиоактивних извора		У складу са Табелом 2.
	Коришћење отворених извора зрачења		У складу са Табелом 2.
21. Контрола робе и пошиљки	Испитивање садржаја пртљага, ручног пртљага, пакета и пошиљки употребом рендгенских уређаја		<b>Низак</b>
	Испитивање садржаја возила и терета употребом акцелератора		<b>Умерен</b>
22. Декомисија радијационих постројења			<b>Висок</b>

**ТАБЕЛА 2. Категоризација радијационих делатности према врсти радиоактивног извора**

<b>ВРСТА ИЗВОРА</b>		<b>КАТЕГОРИЈА</b>
		<b>Ризик</b>
Затворени извор	Извор категорије I, II и високоактивни затворени извори (HASS)	<b>Висок</b>

	Извор категорије III	<b>Умерен</b>
	Извор категорије IV и V	<b>Низак</b>
Отворени извор	Класа посла I	<b>Висок</b>
	Класа посла II и III	<b>Умерен</b>